

ทำไมต้องตรวจภายใน

รศ.นพ.วิทยา ธิฐาพันธ์
สูติศาสตร์ นรีเวชวิทยา
Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เมื่อเอ่ยถึง“การตรวจภายใน” มีผู้หญิงจำนวนไม่น้อยละเลย บ่ายเบี่ยง หรืออายที่จะตรวจ แต่คุณรู้หรือไม่ว่าการตรวจภายในสามารถบอกได้ว่าบริเวณอวัยวะเพศของคุณมีอะไรผิดปกติหรือไม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยร้ายของผู้หญิง... มะเร็งปากมดลูก

ซักประวัติ

ก่อนที่หมอจะบอกได้ว่า โรคหรือปัญหาที่อวัยวะเพศของคุณเป็นอะไร จำเป็นจะต้องซักถามประวัติ และตรวจร่างกายเบื้องต้นเสียก่อน จึงจะบอกได้ว่าเป็นโรคอะไร บางรายซักก็แล้วตรวจก็แล้ว ยังบอกไม่ได้ ต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการตรวจถึงจะได้คำตอบก็มี

การซักประวัติ ส่วนมากหมอมักจะถามว่าเป็นอะไรมา เป็นมาอย่างไร ตอนนี้อายุเท่าไรแล้ว มีลูกกี่คน คุณกำเนิดอย่างไร บางรายอาจต้องถามละเอียดมากกว่านี้ จนคนไข้บางคนคิดว่าหมอมะมาล้วงความลับก็มี เช่น ถามว่าเวลามีเพศสัมพันธ์แล้วเจ็บไหม มีเพศสัมพันธ์บ่อยแค่ไหน การที่ต้องถามเช่นนี้ก็เพื่อจะได้ข้อมูลมากพอที่จะช่วยให้วินิจฉัยโรคได้ถูกต้องมากขึ้น

การตรวจภายใน

ภายหลังการซักประวัติคนไข้ สิ่งจำเป็นที่หมอจะต้องทำต่อคือ ”ตรวจภายใน” คุณผู้หญิงบางคนพอหมอบอกว่า”ต้องตรวจภายในครับ” ก็อึดออดต่อรองขอตรวจด้วยวิธีอื่นแทนได้ไหม เช่น ตรวจด้วยเอ็กซเรย์ หรือ อัลตราซาวด์แทนไม่ได้เหรอ จากนั้นจะมีอาการต่าง ๆ เกิดขึ้น ตั้งแต่กลัวจนตัวสั่น เสียงสั่น บางคนเหงื่อแตกเลยก็มี หรือไม่ก็อึดออดขอกลับบ้านไปทำใจก่อน อาจเพราะอาย ตั้งแต่เป็นสาวมาจนวัยกลางคน ยังไม่เคยให้ใครมากล้ากลายอวัยวะเพศเลย ซ้ำร้ายบางคนสัญญากับตัวเองเลยว่า “ยังไงเสียก็绝不ตรวจภายในตายเป็นตาย” แต่เอาเข้าจริงๆ ส่วนมากไม่ค่อยยอมตายหรอก แต่กว่าจะตรวจได้ก็ปล่อยให้โรคเป็นไปมากจนเจ็บปวดทนไม่ไหวจึงยอมตรวจ

จากการสังเกตของหมอพบว่า เดียวนี้แทนที่สาว ๆ จะอาย กลับเป็นคนที่ยกข้ออ้างสูงอายุนานที่อายมาก และอึดออดไม่ยอมตรวจ ยิ่งเป็นคุณย่าคุณยายยิ่งอายหนักเข้าไปอีก ส่วนสาว ๆ พอบอกว่าต้องตรวจภายในหลายคนรีบขึ้นเตียงตรวจเลยก็มี บางคนหมอสักประวัติดูแล้ว คิดว่ายังไม่น่าจะต้องตรวจหรอกก็กลับเข้าชี้ให้หมอมตรวจก็มีเหมือนกัน

ตรวจภายในบออะไร

โรคของอวัยวะเพศหญิง มีลักษณะของแต่ละโรคที่ไม่เหมือนกัน โรคบางโรค เช่น เนื้องอกมดลูก หรือเนื้องอกรังไข่ เวลาใช้เครื่องอัลตราซาวด์ตรวจ อาจสามารถมองเห็นเป็นภาพก้อนเนื้องอกได้ แต่บอกไม่ได้ว่าก้อนดังกล่าวกดเจ็บหรือไม่ ก้อนมีผิวเรียบหรือไม่ ขยับหรือเคลื่อนไหวได้หรือไม่ เป็นเนื้องอกชนิดธรรมดา หรือร้ายแรง จะรู้ได้ก็ต้องใช้การคลำด้วยมือเท่านั้น โดยการ “ตรวจภายใน” นั้นเอง ซึ่งผลที่ได้จากการตรวจภายในร่วมกับการตรวจด้วยวิธีอื่น จะทำให้คุณหมอสามารถวินิจฉัยโรคได้แม่นยำยิ่งขึ้น

ตรวจภายในทำอย่างไร

เมื่อจะต้องรับการตรวจภายใน คุณผู้หญิงจะต้องขึ้นนอนบนเตียงที่ออกแบบมาเพื่อตรวจภายใน โดยเฉพาะ โดยจะมีที่รองขาหรือที่เรียก “ขาหยั่ง” เพื่อแยกขาให้ออกจากกัน ทำให้เห็นอวัยวะสืบพันธุ์ได้ชัดเจน นึกภาพตามไปเรื่อยๆ นะครับ

1. หมอจะใช้น้ำยาทำความสะอาดบริเวณปากช่องคลอด แล้วใช้ผ้าสะอาดคลุมบริเวณขาทั้ง 2 ข้างและหน้าท้องส่วนล่าง เหลือเปิดไว้เฉพาะบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์
2. เริ่มจากการตรวจดูบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกว่ามีอะไรผิดปกติหรือไม่ และอาจต้องใช้มือคลำว่ามีก้อนเนื้องอกบริเวณปากช่องคลอดด้วยหรือไม่
3. จากนั้นใช้เครื่องมือถ่างขยายปากช่องคลอด ซึ่งทำด้วยเหล็กใส่เข้าไปในช่องคลอดเพื่อตรวจดูภายในว่ามีแผล มูกเลือดที่ปากมดลูกหรือช่องคลอดหรือไม่ รวมทั้งจะได้เช็คมะเร็งปากมดลูกไปด้วย
4. และปิดท้ายด้วยการสอดนิ้วมือของมือข้างหนึ่งเข้าไปในช่องคลอด และใช้นิ้วของมืออีกข้างหนึ่งกดที่หน้าท้องโดยเฉพาะบริเวณท้องน้อย แล้วใช้มือทั้ง 2 ข้างร่วมกันในการคลำอวัยวะในช่องท้อง ไม่ว่าจะเป็นมดลูกหรือรังไข่ว่าโตผิดปกติไหม กดเจ็บไหม มีถุงน้ำหรือเนื้องอกหรือเปล่า

ร่วมมือดี ตรวจได้ราบรื่น

การตรวจภายในจะเป็นไปอย่างราบรื่น ถ้าคุณผู้หญิงให้ความร่วมมือกับหมอซึ่งก็เพียงแค่นอนแยกขา แล้วปล่อยตัวตามสบาย ไม่เกร็งหน้าท้อง ทั้งนี้เพื่อให้หมอตรวจดูปัญหาในช่องคลอดได้ง่าย เห็นชัดเจน เพราะถ้าเกร็งแล้ว จะคลำอะไรไม่ได้เลย

คุณผู้หญิงหลายคน เมื่อหมออธิบายการตรวจภายในจนเข้าใจดีแล้ว แต่พอถึงเวลาตรวจเข้าจริงก็อดไม่ได้ที่จะมีสารพัดอาการ บางคนเอามือมากอยปิดเวลาหมอจะตรวจ พอหมอหยุดตรวจก็หยุดปิด พอจะตรวจใหม่ก็ปิดใหม่ ทำเหมือนเล่นซิกเย่อ บางคนก็นอนตัวแข็งเกร็งเหมือนหุ่นยนต์ บางคนก็ปิดกั้นหน้าเวลาหมอจะตรวจ เหมือนเล่นเกมตำรวจจับขโมย บางคนก็ส่ายกันไปมา หรือเลื่อนกันขึ้นลงเหมือนนั่งม้าโยก ซึ่งทำให้การตรวจภายในยุ่งยาก และอาจทำให้ตรวจผิดหรือตรวจไม่ได้เลย ต้องบอกตรงๆ ว่าเสียเวลาทั้งคนไข้และหมอครับ

ทั้งนี้การตรวจภายใน หากพบความผิดปกติแต่เนิ่น ๆ และได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องก็สามารถช่วยได้ครับ.